

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus VII. Ira & Misericordia Dei simul demonſtrant, quàm grave
malum ſit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

DISCURSUS VII.

Ira & Misericordia Dei simul demonstrant, quam grave malum sit Peccatum.

I. **L**ux & Umbra ab eodem Sole proveniunt; ita tamen, ut lux ab illo luminis fonte spontaneè exoriatur; umbra verò ob resistantiam à corporibus opacis, radijs solaribus oppositam, velut per vim gignatur. Eodem modo tam Misericordiæ, quam Justitiæ opera ab eodem Deo proficiscuntur; hæc tamen cum differentiâ; quædâ benefacere, sit proprius divinæ bonitatis effectus, ad quod intimâ inclinatione suâ movetur; & contra punire hominem est extraneus ejusdem bonitatis effectus, ad quod non motu proprio, sed quasi à repugantiâ, quâ Sanctissimæ voluntati ipsius resistimus, coactus fertur. Verum est, sicut lux & umbra, inter se adeò dissimiles; aptæ sunt æquè ad naturam solis, illiusque motus nobis ostendendos, sic divinæ Misericordiæ & Justitiæ opera, adeò inter se diversa, simul conspirare ad Dei nostri Sanctitatem in averfando peccato, supremaque providentiæ media ad illud exterminandum demonstranda. Quare facillè nobis erit inferre, quam abominabile sit hoc monstrum, ad cuius destructionem tot, & tam contrarij unanimiter concurrunt effectus, quot sunt

beneficia & viandiæ divinæ: id quod hodie mihi discurrendi materiam præbebit; ex Irâ siquidem & Misericordiâ Dei nova deducam motiva, æquè fortia ad peccatum averfandum, nunquam satis Odio à nobis habitum, aut habendum.

I.

II. Divinum hujus Mundi regimen totum his versatur cardinibus: Misericordiâ & Justitiâ: *Universa via Domini Misericordiâ & Veritas.* Sed non debetis existimare hæc perfectiones esse in Deo, sicut sunt in hominibus, imperfectionibus permixtas; nimium enim ab excelsâ aberraretis idea, quæ de summo bono semper formari debet. Quare ut à Justitiâ incipiamus, quâ Deus utitur contra peccatores, præsupponendum est, Iræ divinæ in tribus præsertim ab Irâ hominum differre, quæ tria simul sumpta mirabiliter peccati monstrositatem demonstrant.

III. Primò Ira hominis est turbida & tumultuosa passio, quæ nunquam in humano exurgit pectore, quin aut tempestatem excitet totam commovendo animum, aut saltem ita turbet, ut sanguinem circa cor commoveat. Sed Ira Dei non est quædam passio, sed est simplex voluntas id in ordinem præna reducendi, &

quod

quod peccato perversum fuit. *Ira Dei non est hominis, id est perturbatio concitati animi, sed tranquilla iusti iudicii constitutio*, divinè dixit Sanctus Augustinus. Quare Iustitia divina semper sibi est æqualis, & ad se accenditur, tanquam aurum in igne, quod non extumescit, non murmurat, non fremit. *In autem dominatur virtuti, cum tranquillitate iudicat.* Iudicium, quod ab ipso fertur de peccatis, non solum est æquus voluntatis, qui pro regula operandi habet arbitrium, sed est divinæ mentis actus, cui pro regula est obedi sui veritas, & secundum hanc qualitatem & quantitatem pœnæ, qualitati & quantitati transgressionis se conformat. Unde sequitur, quod licet Deus quò diutius differt infligere pœnas, tanto graviore manu postea puniat; non tamen ideo Ira illius certum in hoc humanæ similis sit. Inter homines aliquæ sunt naturæ, quas Alceæ amarulentas nominant, quæ difficulter iram concipiunt, sed diffusius etiam conceptam deponunt, non aliter ac ferrum, quod quò difficillius ignescit, tantò diutius ardorem conservat. Sed hujus temperaturæ non est Dei Ira. Quòd si illa post longam dilationem majores sumit pœnas, hoc ideo solum facit, quia plura pœnitentia digna in nobis invenit, majorem scilicet peccatorum cumulum; quod Apostolus insinuare videtur, ostensuram alloquens peccatorem; *secundum sententiam tuam thesaurizas tibi iram in die revelationis iusti iudicii* 2PEL. Non dixit Deum thesauriza-

re (sicut conveniens esse videbatur, cum in Deo resideat Ira) sed à peccatore thesaurizari. Ira enim Dei nunquam crescit in natura sicut in nobis; solum crescit in effectibus, quia aliquando sunt majores, aliquando minores, secundum accumulata delinquentis debita.

IV. Quæ hucusque præmonui, duos ob fines dicta sunt. Primò ut ad omnes pœnas à Deo inflictas magnâ cum animi submissione acceptandas vos disponatis. Sæpius doletis de paupertate, annonæ caritate, contagione, tempestatibus, alijsque similibus malis: sed quàm sine causâ doletis! DEUS iudicat ita fieri oportere: dum enim parte unâ peccata nostra, alterâ autem rectum Universi ordinem ijs perturbatum arrendit, infinitâ sapientiâ suâ iudicat tantam pœnam ad id, quod à nobis perditum est, restaurandum necessariam esse: & nos ipsius decretis obmurmurabimus? *Obmutui & non aperui os meum, Ps. 38.* inquit Propheta: quasi diceret, O Domine, ego in afflictionibus meis contra executionem Iustitiæ tuæ non sum ausus loqui; sed ne quidem eousque aperire os, ut aliquid essaret suspirium. *Obmutui & non aperui os meum.* Sed O Sancte Propheta, unde tam mirabilis sub gravissimorum flagellorum virgâ affectuum moderatio? Ecce causam! *quoniam tu fecisti.* Ideo scilicet acquiesco, quia tu Deus meus infinitâ sapientiâ tuâ, & animi pace hoc mihi supplicium decreveristi, & ut nos secu-

GNERI
ristianus

ros redderes, in executione illius nullum committendum esse excessum, propria manu exqueris: *tu fecisti*. Si Deus, nullā etiam meritorum nostrorum habitā ratione, plurimis nos affligeret calamitatibus, ideo ne quidem minimum dolorem ostendere deberemus; sed plebesum quemvis imitari hominem, qui à transeunte viro illustri protrusus, ne utiquam queritur, sed ei detecto capite, genuque flexo honorem exhibet. Quāto minus igitur nobis dolendum esset de calamitatibus nobis à Deo irrogatis, quas promeriti sumus, quasque rectissimum & infallibile divinæ justitiæ iudiciū comitatur? Propter hanc causam omnes in Cælo Sancti tantopere divinæ applaudunt justitiæ, tantō majoribus illam extollentes laudibus, quō graviores & solenniores sunt

Apoc. 19. pœna, quibus impios affecit: *Salus & gloria & virtus Deo nostro, quia vera & iusta iudicia sunt ejus, qui iudicavit de meretrice magna.* Ratio est illa, quia justitia in hoc suo rigore est

instar crystalli, quæ quō durior est, tantō est splendidior. Quō majorem sinit vindictam, signum est, tantō potiorē ipsi esse hujus causam.

V. Alter finis, quem sermo meus intendit, est, ut intelligatis, quā grande malum sit peccatum, quod tanto à Deo rigore punitur. Ponite vobis ante oculos infeliciū illarum animarum aliquam, quæ propter primum peccatum ad Infernum condemnata sunt. Hæc condemnatio non provenit à passionis impetu; sed à iudicij peccati actu, quo Deus ex unā

parte bilanci peccatum, ex altera creaturæ delinquentis fragilitatem, tentationem diabolicam, Sociorum impulsus, concupiscentiæ ad labendum stimulos imponit; infirmitatē nihilominus sapientiā sua iudicat illius brevissimum legis divinæ violationis actum dignum esse, ut pœnā quæ gravitatem mali immensā, & quæval durationem infinitā puniatur. Peccatum igitur in veritate tantæ multitiæ, ut tam enorme meretur supplicium. Consequenter etiam omnis culpa mortalis est omnis pervertitatis, monstrositatis, malitiæ & confusiois abyssus, eum tantum ad illud expiandum requiratur. Quopœna, quis non horrebit tam scelesto peccatori unquam in animā locum debuisse? & quis impostero aditum illi non negabit, repelletque, etiā vel omnem è venis sanguinem, milleque vitas profundere necesse foret?

VI. Ad hunc modum justitia civilis non procedit; ab humanis criminis majorem aut minorem pœnarum ricationis gravitatem non possunt arguere: Judices siquidem non intendunt omnes castigare culpas, nec debitas pro meritis infligere pœnas, sed illas tantum puniunt, quæ publicam turbant pacem; nec amplius, quam illam ipsam pacem conservandi necessitas requirat. Hoc modo videtur puniri fūrta, non autem fornicationes, licet fornicatio majus sit peccatum, quā furtum. Sic etiam morte puniuntur Homicidia, non verò Blasphemix; quamvis Deo honorem blasphemando auferre gravior sit culpa, quam

quam vindictæ studio hominem vitâ
provere. Quod bene advertendum ef-
fecit illis, qui peccata carnis p-
r-
ficiant, ajuntque; nunquam vitâ
conceditur suspendio necatum fuisse;
quasi sepe vidissent Blasphemum pati-
bulo atrox fuisse. Sed redeamus
ad propositum nostrum: Deus inju-
riam tibi à temerario peccatore illa-
tam compensare, simulque pertur-
bationem ordinis à Providentia in re-
gimine suo stabiliti restaurare inten-
dit; nec ullam culpam impunem ab-
ire permittere potest; nec minorem
ab illis, quæ majorem pro demeritis
suis exigunt, pœnam sumere. O-
porteret igitur summam inter culpam
& pœnam, inter debitum & solutio-
nem esse proportionem, atque ad-
eque dictum est, Justitiam ipsius sum-
mam esse veritatem, quæ in severissi-
mis & æquissimis supplicijs inexplica-
bilem illam peccati malignitatem no-
bis exhibet; quam justitia humana
pœnis suis non demonstrat. *Pœna
preceptis vitæ magis sunt medicinales,
quam retributiva;* inquit Sanctus
Thomas, & quam ob causam? *Re-
tributio enim reservatur divino judicio:
quod secundum veritatem est in peccan-*

VII. Secunda inter humanam &
divinam justitiam differentia est, quod
humana facillimè ab odio culpæ ad
culpabilem transgrediat, cui dire-
ctè malum desiderat & affert. Ira
verò divina simul odit & amat. Aver-
satur peccatum; amat peccatorem,
hoc est; odit malum voluntatis no-
stræ; mirabilique separatione amat na-

turam nostram. *Odit quæ fecimus, Serm.
amat quæ fecit;* inquit Sanctus Au-
gustinus. Ideo Christus cum pul-
chro amici titulo alloquebatur Ju-
dam, quo nullum unquam in par-
ticulari Apostolum appellavit, ut om-
nes intelligerent, illum gratie suæ
Rebellem & Majestatis lætæ Reum;
non esse amicum suum amantem, sed
quasi amicum amatum; cui ideo e-
riam puniendo bene vellet. Quod
melius hac similitudine explicabo.
Imaginamini vobis Sanctæ Mariæ
Magdalena iconem, qualem magno
Christianorum cum dedecore sæpius
Pictores exhibent, hoc est, post con-
versionem ipsius immodestiorum,
quam fuerit antè. Jam si honestus
quispiam oculos in tam indecentem
conspiciat imaginem, reverentiâ simul
& horrore implebitur, dumque hanc
Sanctam colit illa icone exhibitam,
illo ipso tempore effigiem ab omni
honestate alienam averfatur. Hoc
ipsum facit Divina justitia cum pecca-
toribus; quos dum ex una parte qua-
si divinitatis imagines intuetur, & ex
altera parte videns imagines pecca-
tis adeo deformatas, eas & amat, &
abominatur, amando in illis, quod
ipse fecit, averfando, quod ipsorum
proprium est, hoc est purum pecca-
tum. *Deus peccatores in quantum sunt S. Th. 2.
natura qualem; amat; sic enim S. p. q. 20.
sunt, & ab ipso sunt; divine inquit
Sanctus Thomas ad intentum no-
strum; in quantum verò peccatores
sunt, non sunt, sed ab esse desunt; &
hoc in eis à Deo non est: Utinam secundum
hoc ab ipso oïso habentur.*

GNERI
CHRISTIANUS

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

VIII. Et propter hanc causam Deus nos puniturus non dolet, & prius quam penas infligit, aliquo tempore ante pramonet, terretque & reprehendit, non secus ac cœlum; quod quasi lugubri veste suis se nubibus induit, sæpiusque tonat, antequam fulminet. Verè enim Deus non tristatur, antequam de nobis vindictam sumat, sed cum simul nos amet & aversetur, ad id faciendum movetur, quasi corpus, quod contrarijs agitatum impulsibus agrè & difficulter loco cedit. *Heu! consolabor super ho-*

Is. 1. 24. sibus meis. Quod satis esse deberet ad acerbissimum contra quodvis peccatum horrorem concipiendum, si consideremus, quantopere quodvis sit abominabile, cum Deum cogat eodem tempore, quo nos amat, tam rigidè nos punire. O Miseros peccatores, qui non solum summam cum tranquillitate, sed etiam amore à Divina Justitia puniuntur & condemnantur! Non miror, illos in die judicij os non aperturos, nec lamentaturos, cum ne quidem apparentem, multò minus veram habituri sint *Joseph. l. excusationem.* Potissimum argumentum, quo antiquorum Judæorum

7. 24. perveritatem cognoscere possumus, fuit, illos ab Imperatore Tito exterminatos esse. Si à Nerone, Caligulâ, Commodo, Domitiano alijsque hisce similibus, potius bestijs, quam Principibus, tam malè tractati fuissent, posset excidium Hierosolymitanum inhumanæ crudelitatis effectus existimari. Verùm quod Princeps, qualis erat Titus (generis humani deli-

tiæ appellatus, qui diem illum perditum credebat, quo non alicui peccatum fecisset, quem adeo movere miseratio, ut visâ Hierosolymæ tantum tenerrimè flevit) auctor fuerit stragis tam barbaræ, qualem exitille nulla antiquarum historiarum meminit, quale tandem signum est? Signum est populi illius rebellionem & perveritatem fuisse intolerabilem. Hoc verò argumentum an non plus probet in casu nostro? Si Deus ex natura sua propensus esset ad crudelitatem & peccatorum acerbiteriam, & vindictam sumens, odisset nos juxta mentem delictorum, que cernit in nobis, posset fortè in suspicionem trahere cessus cujusdam in peccatis; verùm cum Deus tam amabilis, qui non solum antequam puniat, natura nostræ bene vult, sed etiam eo ipso tempore, quo penas infligit, adhuc nos amat, nihilominus in omne peccatum commissum immensus & infinita pœnâ feviat, quid aliud inde arguitur, quam quod peccatum contineat maliciam, que nullâ spem possit explicari, nullâ mente comprehendi? Et nos adhuc de novo alijs iniquitatibus hanc divinam iram irritamus; novisq; injurijs DEUM offendimus tantopere illi contrarij, ut vindictam de nobis sumere cogatur eo ipso tempore, quo nos amat, tantum, quantum est, id est amore infinito.

IX. At dicetis: *Non peccavimus, sed Deo injuriam facimus.* Hic excusatione, licet frivola, plurimi peccatores se ipsos decipiunt, & sic

centi dormiant, ita ut quotidie eadem
 repetant. Una quæpiam alia dicit ;
 non pecco, offendendi Dei studio ;
 pecco, ut habeam, unde vivam, nec
 aliter possum facere. Et si mandata
 Dei violo (dicit alius) non intendo
 Deum contemnere, aut injuriâ affice-
 re, sed duntaxat animum recreare.
 Jam recordor alibi à me hanc refuta-
 tam esse excusationem, duobus contem-
 ptus genera fuisse distincta, quorum
 unum est contemptus directus, & ex-
 pectus; alterum indirectus & inter-
 precativus; demonstratque in quovis
 peccato, ubi prima illa despectus for-
 ma non invenitur, semper secundam
 esse, ita ut necesse non sit, eadem repe-
 tere. Hoc solum ad propositum no-
 strum addo, Deum nunquam permit-
 tere, ut bonitate vestra vincatur, sed
 eodem modo erga vos affici, quo vos erga
 illum affecti estis. Vos non præten-
 ditis peccando injuriam illi facere,
 sed solum vestræ satisfacere concupi-
 scentiæ; ipse quoque non præten-
 dit, vos ponendo aliquo afficere damno
 (sive temporaliter in hac vita, sive
 æternum in altera penas à vobis exi-
 gat) sed scelus vestrorum deforma-
 tum pernis vestris corrigere præten-
 dit; eodem proterus modo, quo ex-
 pertus habent, qui si chordam ali-
 quam tangat, quæ neque attrahendo,
 neque remittendo harmoniæ conlo-
 nec, eam à sibi ablatam, inque fru-
 sta comminutam in terram projicit ;
 non quidem odio abreptus in dis-
 sonam illam chordam, sed amore du-
 ctus erga symphoniam, quam ars il-
 R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. II.

lius intendit. Ecce hoc ipsum DEUS
 facit cum peccatore ; partim duris il-
 lum extendit afflictionibus ; partim
 beneficiis emollit, & omnia hæc eo
 sine facit, ut eum ad debitum gloriæ
 suæ deducat consentum, quem à
 Creaturis suis exposcit. Quodsi ve-
 rò Peccator, instar chordæ induratæ &
 incorrigibilis, pergat harmoniam dis-
 sonantiâ suâ turbare, nec timore pe-
 narum, nec præmiorum amore
 corrigatur, tunc è Sanctæ Matris Ec-
 clesiæ gremio à Justitiâ divinâ excin-
 ditur, ipsaque fide privatus, Dæmo-
 nibus proculcandus projicitur ; non
 quidem odio erga illum, sed amo-
 re, quo fertur erga se, & erga San-
 ctitatem, ac Sapientiam suam, quæ
 illam necessariò cogit averfari pecca-
 tum, tanquam horrendum ignorantie
 & iniquitatis monstrum, ubicunque
 illud incuetur. Unde bene observat
 Sanctus Thomas, minus propriè dici
 in Deo esse odium, cum in veritate
 Odium Dei sit potius Amor, qui ope-
 ribus suis alium non intendit finem,
 quam infinitam suam bonitatem ma-
 nifestare. Dicitur Deus odisse, cum
 magis hoc sit amare. Atque hujus re-
 cordari vos oporteret, quotiescan-
 que, ut dixi, vobis videmini, de-
 liberato animo peccare posse, quia
 peccantes non contemptum divinum,
 sed utilitatem vestram consideratis.
 X. Revertamur nunc eò, unde di-
 gressi sumus: Si Vindicta Dei nullam
 creaturarum suarum odit, sed est læ-
 amans, quæ dum averfatur infirmita-
 tem, amat in firmum, necesse est fate-
 M

Contra
 gentes.
 l. 1. c. 96.

GNERI
 ristianus

ri, hujus morbi ex culpâ oriundi im-
mensam esse malignitatem, pro cuius
remedio semper horrendas inflixit, &
infliget pœnas. Si DEUS absolute
odisset peccatorem, existimare lice-
ret, hanc tormentorum æternitatem,
quâ in inferni abyſſo illum punit, par-
tim delicto, partim delinquenti inſi-
gi; sed quia illum Deus quoad natu-
ram illo ipſo tempore, quo punit præ-
giz amare, necessariò fateri oportet,
inexplicabilem esse omnis peccati
mortalis perversitatem, contra quod
talem Deus ostendit iram, & tamen
amat. Ite nunc, & quærite, quid
mali sit committere peccatum morta-
le, quid mali sit quædam fragilitas,
quædam animi recreatio & voluptas,
quâ quis sine Dei offensâ frui non po-
teſt? tantum malum est, quantum
non est totus infernus, si cum illo
conferatur.

XI. Deinde amor, quem Deus er-
ga peccatores conſervat, non ſolum
conſiſtit in affectu, sed etiam ad effectus
deſcendit. Ecce igitur tertiam Iræ
divinæ perfectionem, esse non ſolum
amantem, sed etiam compatientem,
dum infra meritum punit, juſtamque
Iræ suam plurimâ æquitate tempe-
rat. *Non accendit omnem iram suam,*

Pſ. 77.
38.

Apoç.
6.

inquit Propheta. Tam quia pecca-
tores non sunt vasa satis ampla ad om-
nem illam recipiendam, quàm quia
punitendo Misericordiæ suæ recorda-
tur, vulnûsque, quod aculeo inſigit,
velut apis, mitigat melle. Adeò
que Iræ ipſius vocatur *Iræ Agni*, quia
etiam quando vindictam ſumit, non
omni rigore, quem peccata eorum me-

rentur, peccatores punit, sed mitis
& *citra* condignum in eos animadu-
vertit. Ita quidem, ut quisvis datu-
natorum in inferno, nisi deſperatio-
ne excacatus eſſet, ſemper in ore ſuo
hæc verba habere deberet. *Peccator,*
& verè deliqui, & ut eram dignus, non
recepti. Quamvis in his flammis, in
quibus ſepultus jaceo, affluè tam
horrendis inſtat diluvij in me pozio
pluat, non tamen tantas, quantas ini-
quitas mea meretur, ſuſtineo; *ut eram*
dignus non recepi, ita dicendum eſt,
Quid ampliùs nunc addi poceſſi ad
peccati detestationem, quàm ut alio-
metur ipſum infernum tam funeſtum,
tam formidabilem, non eſſe niſi pec-
cati umbram, & animam peccatricem
in æternum in omnium malorum aby-
ſſo detineri, eſſe aliquid clementiæ
genus, quod illi exhibetur, quando-
quidem licet miſera incredibiles lu-
ſtineat pœnas, tamen ſemper incom-
parabiliter meritis ſuis minores pati-
tur. Si hæc ratio non ſufficiat ad
probandum intentum meum, non
credo, id à me ad aliam lucernam tam
illuſtrem poſſe demonſtrari.

I I.

XII. Verùm non erit denique, res
tantâ admiratione digna, à Juſtitiâ di-
vina pœnis ſuis peccati malitiam do-
monſtrari, Magis mirum vobis vi-
debitur, malignitatem hanc acerbâ
Misericordiâ declarari. Tribus mo-
dis elementiam ſuam exhibet DEUS
animæ peccatrici. Expectando illam
nimirum ad penitentiam poſt la-
plum, vocando, & recipiendo illam.
Pri.

Primo Deus diu expectat homines : *Sustinuit in multa patientia vasa irae.* Jure merito, quamprimum commissum est delictum, poena afficiendum esset. Kometus secundus hujus nominis Scotiae Rex iusserat duos Nobiles Dominae ejusdem, Fenellae dictae, consanguineos necari, quae ut se vindicaret, hac usa est arte. Eleganter in palatio arcis suae statuam fabrefieri curavit, quae manu dextrâ pomum aureum, sinistra sagittam acutissimam porrigebat, eracque totum opus tam ingeniosè elaboratum, ut quicumque pomum illud tangeret, motu eodem actu occultâ quadam machinâ, statim illâ sagittâ transfigeretur; quemadmodum infelici huic Regi accidit, qui à Fenella in hortum animi causâ invitatus, dum manum ad oblatum sibi à statua pomum capiendum extenderet, lethali vulneratus vita excessit. Hoc ipsius cuius peccatori evenire debet, qui manum ad amabile illud pomum, ad rem illam non suam, ad voluptatem & vindictam illam prohibitam extendit, statim in ipso divinae offensae actu à Justitia divina transfigi & necari deberet absque ulla mora, quemadmodum post mundi creationem experti sunt rebelles Angeli, in primo perditionis actu in profundissimum tenebrarum abyssum praecipitati. Verùm Misericordia divina motus trahit & quandoque non dies, non menses, non annos, sed etiam continuo divinae patientiae prodigio extremam senectam expectat. Dixi continuo prodigio, quia ut pecca-

toem toletet Deus, necesse est, ut sibi ipsi vim interat, quemadmodum sancta affirmat Ecclesia: *Qua te viscis clementia, ut nostra ferres crimina?* Ita ut si temper operatur miraculum, quando vim infert naturae, dici propè possit, illum non minùs operari, dum se vincendo sibi vim infert, divinaeque Justitiae se opponit.

XIII. Quid autem dicemus, si quod amplius est, Deus non solùm peccatorem expectet, sed etiam vocet? Et tamen ita est. *Et dixi, cum fecisset haec omnia; ad me revertere.* Postquam Anima sponte suo tergum vertit, ut cum creaturis adulteraretur, Divinus hic Sponsus quamvis scelerum illius conscius eam, ut respiciat & revertatur, invitat. Et quod amplius est, ipse semper primus peccatori ad pacem ineundam se offert, unde dicitur, verba ejus esse voces admonentis post tergum. *Verbum post tergum monentis.* Quia ut ad poenitentiam & veniam nos invitet, non expectat, ut primi ad illum convertamur, veniamque deprecemur, sed dum adhuc rebelles adharemus creaturis, amicas admonitiones suas ingeminat. *Aures tuae audient verbum, post tergum monentis.* Id quod patientiae ipsius miraculum multiplicat. Non enim ignoratis, eum qui injuriam passus est, cum de amicitia redintegranda agitur, apertè mediatori declarate, se nolle ullo modo primum esse, qui pacem petat, cum offensus ad id non teneatur, nec decori ratio sinat. Attamen divina clementia

Ier. 3.7.

Isa. 30. 21.

GENERI
CHRISTIANUS

ed usque se dimittit, ut prima, est
 tantis affecta injurijs, pacem offerat;
 neque hoc clam, sed aperte, sed arden-
 tissimè facit, ideòque, ut inquit Apo-
 stolus, legatos suos mittit, qui etiam
 nos rogent, imò ad Dei gratiam recu-
 perandam compellant. *Pro Christo*
1. Cor. 5. 26. legatione fungimur; obsecramus pro
Christo &c. reconciliamini Deo. Verum
 est, hanc demissionē Divinæ Majestati
 non esse propriè indecoram, sed potiùs
 ejusdem æstimationem augere: si-
 cut non est indecorum lilio, inter alios
 flores caput suum inclinare, sed ma-
 jorem addit gratiam. Nihilominus
 an non stupendum vobis videtur pro-
 digium, tantus bonitatis in infinità
 Majestate excessus? Maximè vero si
 consideremus, peccatores hac ipsà
 abuti bonitate, qui instar aspidum ad
 divinam vocationem aures obturant,
 indefensamque illam fatigant patien-
 tiam, à quâ tolerantur, illamque
 amicam vocem, à qua invitantur,
 non obstante summa, quam habent,
 ejus vocis necessitate, sine quâ
 nunquam ad meliorem seugem
 reverti possent. Quare necesse est,
 ut non tantùm Deus utatur Mi-
 sericordiâ cum peccatoribus, sed
 ut eandem confortet. *Psal. 102.*
Corroberavit misericordiam suam. Tot &
 tantis scelerum insultibus à pecca-
 toribus impetit. Quodsi hæc
 tolerantia non roboraretur infi-
 nitâ bonitate, tantas injurias non
 sustineret.

XIV. Attamen totum hoc nihil est
 in comparatione illius Charitatis,
 quam Deus penitentibus exhibet

peccatoribus, & ad Patrem suum
 caelestem revertentibus. Tanti enim
 illorum facit salutem, ut etiam ipsos
 Angelos non hominibus, ut inquit
 Sanctus Thomas, sed Deo congratu-
 lantur veliti: *Congratulamini mihi: Quasi homo Deum Dei esset. & tota salute divina in hominis inventionem dependeret.* Pax hæc conditione inita, ut
 erepta hostibus urbes eis restituerent,
 perniciosâ esse censetur. Similem
 nihilominus pacem cum animabus
 peccatricibus inquit Deus, qui omnia
 illis in rebellionem amissa reddidit. *Reddam vobis annos, quos comedit locusta.* Et an non hoc est Clementiæ
 miraculum? Jam illi clementiam
 humanam comparate. Plurima sce-
 lera in legibus nunquam veniâ domi-
 nantur. Ita asserunt, nullum fugivum
 ideo absolvi culpâ, quod eum fugæ
 poeniteat. *Nemo tali peccato poenitentiam suâ nocens esse desinit.* Et qui
 bus in foro civili delictum condona-
 tur, non ampliùs, quàm semel
 fruuntur gratiâ. Aded terrenti Im-
 peratores angustis misericordiam su-
 am terminis constringunt. *Dirremis-
 sionem venia crimina, nisi semel com-
 missa, non haberent.* Quod si verò
 unum solum peccati genus & hocle-
 mel tantùm condonaretur à Deo, po-
 teret immentè esse Misericordiâ, po-
 sito, quòd summa ipsius Majestatis
 contemptui habita fuisset. Quam
 jam erit Misericordiâ, quæ non solum
 omnes scelerum species, sed etiam
 impudentissimos post datam, & tan-
 to cum amore, veniam relapsos con-
 donat? hoc solum, quod peccato-

P. SEX
 N. MO. C.

tam expectet penitentiam, tam magnus est Misericordiae excessus, ut eum Deus ipse admittetur. *Ego Dominus & non moror, filij Jacob, & vos non estis consumpti; a diebus enim Patrum vestrorum recessistis a legitimis meis.* Quomodo est possibile, inquit Deus, cum tam magnus sim Deus, in odiendo iniquitatem immutabilis, potissime summo jure, vi & facilitate vindictam sumere, vos tot titulis mihi subiecti adhuc vivatis supra terram, & a me nihilominus post tot reiterationa scelera ad penitentiam expectemini? Quid ergo ille ipse Deus deberet dicere, cum non solum expectet, sed etiam vocet, nec tantum vocet, sed tanto cum gaudio & latius peccatores excipiat, illorumque salutem tanta restituit liberalitate, quasi donando alijs res suas stabiliret? O inauditum inter omnes homines misericordiae excessum!

XV. Ita te res habet: sed quid ex his inferunt temerarij? Si Deus est tam misericors, inferunt, ergo audacter peccare licet, peiorumque impoliteram, quam alijs unquam, vitam ducere. *Super abundantia clementiae calidum, libidinem facit humana temeritas.* O stolidi, clamat Apostolus, quantum hallucinamini! *Ignoras, quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit?* Ad hunc meo capite e-
 tis, ut innumera hanc veritatem non intelligatis, quod nempe Misericordia Dei non solum vobis non permittat, ut liberis peccetis, sed obliget, ut penitentiam pecca-

ta vestra omnino destruat? *Ad penitentiam se adducit.* Sed quomodo hoc? attendite & intelligetis.

XVI. Deus tantopere averfatur peccatum, ut ad illud a cordibus humanis auferendum non solum in carne adhuc mortali usque ad mortem se humiliasset, sed nunc etiam in coelis gloriosus ad preces se dimittat. *Laburavi rogans.* At vos non perpenditis, in quem finem hoc faciat. Observastisne unquam, Venatorem actu ipso teram se loquo transire volentem? aspiciet, quam tentum sine sensu se moveat, quam tacitus adrepat, quam sed ad terram ulque humiliet? sed quare hoc? quia feram cogitat occidere. Ecce igitur quo tot & tantae Dei tendant submissiones, quo tanta patientia, tanta benignitas, tantumque ad transgressiones nostras silentium colliment; tantum, ut lethali istu peccatum transigatur, penitusque destruat. Si Deus subito omnes peccatores in Infernum precipitaret, sine dubio temper Rei punirentur; at peccatum nunquam destrueretur, imò ex peccatis novam vitam caperet, haereticus perpetuum. Quia verò Deus, sicut dictum est, directè odit peccatum, & tantum indirectè propter illud delinquentem averfatur, ideo tot artibus, tanta benignitate, tamque varijs demissionum utitur modis, ut peccatum separet à peccatoribus, illò que salvando, hoc destruat. Hoc est motivum Divinae Bonitatis, ut nos expectet, vocet, & in gratiam recipiat, cuius optimè gnarus

Jerem.
13 6.

GENERI
Christianus

Pf. 24.
11.

David stupore plenus DEO dixit : *Tu propitiaberis peccato meo, multum est enim.* Quasi diceret, O Domine, sola bonitas tua hac vice ad condonandum mihi peccatum meum te movebit, multum est enim. Qui arcana scripturae non intelligit, existimabit, Prophetam non peccatum suum multum, sed multam Dei Misericordiam dicere debuisse: imò sentiet, illud à Davide excusari debuisse, tanquam inconsideratè, improvisè, & nimium violento tentationis assultu commissum, ad veniam hoc modo facilius & certius petendam ac impetrandam. Verùm David rem melius intellexit; non enim ignorabat, peccati gravitatem Divinae Bonitatis motivum esse ad peccatum tantò libentius exterminandum, ideòque ad hanc ipsam Bonitatem convertus dicebat: *Multum est enim.* Ut eam ad illud penitus ab Anima sua auferendum moveret. Sic agricola, cujus vineam aper quidam devastavit, ait, illum ingentem esse bestiam, illiusque rabiem, robur, feritatem, dentèque fulminantes describit, ut venatorem tantò magis ad occidendum illum alliciat. *Tu propitiaberis peccato meo; multum est enim.* Et hæc legitime sunt consequentiæ, quas ex divina Misericordiâ inferre necesse est. Ita, ut dum vos dicitis, O quanta est Dei erga peccatores Misericordia! æquali jure dicere debeatis, O quàm immensum est Dei odium contra peccatum! Si obstinatè huic rebeli in libero arbitrio meo asylum concederem, certus sum, aut peccatum in peccatore, aut

peccatorem in peccato à Deo delictum iri, Etenim maledictum hoc peccatum est hostis ille capitalis, qui si posset, Deum annihilaret, tam effrenata est ejus malitia. Perpendite igitur, an non verè tam ex Justitia divina peccatum puniente, quàm ex Misericordia illud tolerantem, ejusdem malitia & gravitas agnoscipossit?

XVII. Maximè verò si consideraveritis, hanc ipsam divinam Misericordiam nonnunquam te vinci permittere, & quasi violentiè peccati, ab obstinato arbitrio nostro confortari, cedere. *Non poterat Dominus ultra portare, propter malitiam studium vestrorum, & propter abominaciones, quas fecistis.* Audite mirabilem loquendi modum. Propheta asserit, à Deo non posse amplius peccatorum malitiam & abominaciones præ lassitudine tolerari. Ut verum faceret, lassitudinis tantum capaces sunt potentia corporales, non autem voluntas; multò minùs voluntas divina, quæ est ipsamet omnipotentia. Nihilominus peccatum est pondus immensum, in quo sustinendo ipse Deus defatigari videtur, quando instar hominis viribus fracti loquitur, non potest amplius. *Non poterat Dominus ultra portare.* Potestne aliquid amplius dici ad peccatorum nostrorum gravitatem exprimendam? ego certè non existimo. Nihilominus Spiritus Sanctus, ut majus in nos adversus peccatum excitaret odium, asserat, non solum Deum à peccatore sceleribus suis defatigari, sed etiam illum

non amatore exacerbati. *Exacerbavit Dominum peccator.* Quali delictorum nostrorum non solum injuriâ afficiatur Deus, sed etiam immensa felicitatis illius tranquillitas turbetur. Quod in veritate fieri non potest, sed si fieri posset, non ab alio, quam à peccato interturbaretur. Fingite animis vestris mare non esse amarum, quemadmodum nunc est, sed omnino dulce, tantumque continere in se sacchari, quantum habet salis, quale erit illud fel, à quo tantum dulcedinis pelagus amarescere poterit? At selle pejus abi que omni comparatione est peccatum, quod licet nunquam inexhaustam divinæ Misericordiae dulcedinem amaritudine ulla inficere queat, nihilominus quotidie in effectibus suis tantopere illam exacerbatur, ut Deus, qui misericordiam etiam reordatur fornicæ super terram reipensis, eam proportionato naturæ suæ cibo pascit, annonamque & lectum procurat, huc ipse Deus animæ elestat in omnem eternitatem omnino obliviscatur, nec amplius oculos habeat, quibus damnationis, in qua jacet, miseria aspiciat nec aures, quibus tot ejus dolores & tormenta audientes, nec cor amplius, quo illi in rebus adeo desperatis compatiatur.

Peccat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitavit Dominum Deum suum. Quare per me licet, alia, qui vult, & fortiora in divinæ Justitiæ operibus ad odium contra peccatum concipiendum quaerat motiva; mihi sufficiunt ea, quæ in divinæ Misericordiae consideratione reperio, exclamatioque cum Sanctis, qui sunt in caele: *Quis non timebit te Domine, quia solus pius es? Quis non horrebit* 5.

etiam totam cogitationem, te tam magnum offendendi Deum, qui, quamvis infinite sis misericors erga creaturas, nihilominus tantâ contra peccatum accenderis irâ, ut tanto rigore eas punias, quasi omni careres Misericordiâ? *Non ad aam ultra miserere domui Israel, sed oblivione obliviscar eorum.* Quomodo DEUS tam benignus hac posset uti severitate, nisi immensa foret Peccati malitia?

XVIII. Sed hæc veritates, Charissimi, vobis videntur planè novæ, quia sicut Deus inter mortalis vitæ hujus tenebras non cognoscitur, sic nec peccatorum, quibus eum offendimus, perversitas perpenditur. Verum, quando ultimâ extremi judicij horâ cujusvis peccati mortalis enormitas patefiet, tunc attoniti peccatores, quod tam sæpè tamquam facile huic monstro in cordibus suis locum dederint, subito non tantum omni spe, sed etiam loquelâ destituentur: *Non habebunt spem, nec in die agnitionis allocutionem.* Dies judicij in scriptura vocatur *die agnitionis*, quia in illo peccatores agnoscent DEUM, suo umque scelerum malitiam intelligent. Diciturque, illos pavidos & trepidantes etiam vocem, quâ se defendere possent, perdituros esse: *In die agnitionis non habebunt allocutionem.* Quia tunc Divinæ Justitiæ pulchritudinem agnoscent, velut divini honoris vindicem, debiti illi à crea-

Osee. I. r.

Sap. 3. 18

Hugo in hunc loc.

GENERI
CHRISTIANUS

à creaturis obsequij procuratricem, gloria que à peccato ablata reparatricem. Videbuntque ita esse, ut ait S. Thomas. *Justitia Dei respicit, primo loco, decentiam ipsius, secundum quod reddit sibi, quod sibi debetur.* Videbunt tunc, quam pulchra fuerit perfectionum illarum harmonia tranquillitatis in judicando, & in puniendo misericordiam, instar gladij, qui, dum inflectitur, eò melius temperamenti ostendit praesantiam. Atque hoc ipsum omnem sceleratis auferet exultationem, quod à mitis, innocentis & felle carentis columbae ita condemnati sunt: *à facie irae columbae.* Agnoscent misericordiam illam, quae eò usque se demisit, ut ad penitentiam illos expectaret, invitaretque: tunc intelligent, quantum crimen sit, Dei bonitate abusus fuisse, ideoque peiores factos esse, quod Deum benigniorem experti fuerint. Tunc magnam esse Dei Misericordiam, illis non proderit, sicut jam plures

Jerem.
25. 38.

